

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Володимир БУГРОВ

УХВАЛА

**Вченої ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка
“Результативність впровадження подвійного керівництва аспірантами, що
здійснюється на підставі договорів між Київським національним університетом імені
Тараса Шевченка та іноземними закладами вищої освіти”**

від 06 червня 2022 року

Заслухавши та обговоривши доповідь проректора з наукової роботи Толстанової Г.М. “Результативність впровадження подвійного керівництва аспірантами, що здійснюється на підставі договорів між Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та іноземними закладами вищої освіти”, Вчена рада Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – Університет) констатує, що запроваджена окремими підрозділами Університету практика подвійного керівництва аспірантами на підставі договору з іноземним ЗВО з можливістю отримання здобувачами ступеня доктора філософії дипломів країн ЗВО-партнерів потребує систематизації та розширення як ключовий у контексті євроінтеграційних процесів механізм підготовки конкурентоспроможних на світовому ринку праці фахівців вищої кваліфікації, зокрема наукових кадрів, а тому один із найбільш перспективних напрямів міжнародного освітньо-наукового співробітництва Університету.

Ця особлива форма міжнародної співпраці Університету оформлюється шляхом укладання окремої угоди *Котютель* (фр. «Cotutelle»). Котютель укладається між двома ЗВО різних країн (окремо для кожного аспіранта) та встановлює спільну відповідальність закладів-партнерів за керівництво його дослідницьким проектом. Котютелем, зокрема, визначаються наукові керівники від кожної установи, план і тривалість перебування аспіранта в кожному ЗВО, а також умови фінансового забезпечення навчання. Після успішного виконання аспірантом ОНП науковими керівниками і самим аспірантом визначається установа, в якій буде утворено разову спеціалізовану раду для проведення захисту дисертації.

Університет наразі має досить тривалий досвід підготовки аспірантів за умови подвійного керівництва на підставі договорів з іноземними ЗВО – перший захист відбувся у 1999 р. зі спеціальності 01.04.10 Фізика напівпровідників і діелектриків як результат подвійної підготовки в аспірантурі за програмою Посольства Франції (Еколь централь, Ліон, Франція – КНУ, наук. керівник – проф. В.А. Скришевський). Упродовж 2016 – 2020 рр. 5 аспірантів закінчили спільну аспірантуру і захистили дисертації, а саме: 3 аспіранти фізичного факультету, 1 аспірант ННІ «Інститут геології» та 1 аспірант хімічного факультету.

Географія такої співпраці Університету поступово розширюється, найпопулярнішою країною-партнером для Університету є Франція. Наразі Університет має 8 чинних Котютелів з такими установами: по 1 угоді з Університетом Тулон (Université de Toulon, Франція) – механіко-математичний факультет; Університетом Лотарінгії (Université de Lorraine, Франція) – ННІ «Інститут геології»; Тулузьким університетом (l'Université de Toulouse, Франція) – хімічний факультет; Університетом Анже (Université d'Angers, Франція) – хімічний факультет, Університетом Клода Бернара Ліон 1 (Université Claude-Bernard Lyon 1, UCBL, Франція) – ННІ високих технологій та 3 угоди з Університетом Норд (University of Nordland, Норвегія) –

економічний факультет. На етапі підписання перебуває 1 угода географічного факультету з Талліннським університетом, Естонія. Університетом обговорюються можливості розвитку цього напряму співробітництва з університетами інших європейських країн, зокрема Італії. Найактивнішими серед природничих структурних підрозділів нашого Університету є хімічний факультет та ННІ високих технологій, а серед соціогуманітарних – економічний факультет. Цю практику потрібно масштабувати і переводити на з персонального на інституційний рівень. Це є стратегічно важливим кроком для підняття привабливості навчання в аспірантурі Університету, зокрема на природничих спеціальностях. Адже в Університеті зараз навчається **1012 аспірантів** (648 – на денній формі навчання, 57 – на вечірній і 307 – на заочній), **16 ад'юнктів**, та лише 7 з них – за програмами подвійного керівництва. Ресурсами для активізації такої діяльності є практика спільної підготовки аспірантів у рамках міжнародних грантів, але без укладання Котютеля (географічний факультет, ФРЕКС); досвід з установами-партнерами щодо подвійного дипломування за магістерськими ОП (ННІ міжнародного співробітництва, ННІ права).

Правовими засадами спільної з іноземним ЗВО підготовки кадрів вищої кваліфікації в аспірантурі та здійснення подвійного керівництва аспірантами є Закон України «Про вищу освіту», зокрема ст. 75 «Основні напрями міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти», а також такі підзаконні нормативні акти: Постанова КМУ від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», яка визначає, що «Рішенням вченої ради аспіранту (ад'юнкту) може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними»; Постанова КМУ від 12 серпня 2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», зокрема право на «ступеневу мобільність – навчання у вищому навчальному закладі, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше вищих навчальних закладів»; Постанова КМУ від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами), яка дозволяє: (1) виконувати дисертацію державною або англійською мовою; (2) у разі, коли підготовка здобувача здійснювалася за акредитованою освітньо-науковою програмою відповідно до договору між вітчизняним та іноземним закладами, створювати разову раду на базі одного із зазначених закладів і залучати рецензента із іноземного закладу; (3) здобувачеві, підготовка якого здійснювалася відповідно до договору між вітчизняним та іноземним закладами та якому присуджено ступінь доктора філософії у вітчизняному ЗВО, може бути виданий диплом також іноземним закладом відповідно до законодавства держави місцезнаходження такого закладу.

Важливою особливістю Котютеля є можливість проведення єдиної процедури атестації – одного захисту, на підставі якого кожен з двох ЗВО-партнерів видає диплом встановленого у його державі зразка. Відтак, у разі проведення захисту в іноземному ЗВО, процедура видачі диплома ступеня доктора філософії в Україні не регламентована нормативно-правовими документами щодо атестації здобувачів, чинними в Україні (Постанова КМУ від 12 січня 2022 р. № 44).

Враховуючи важливість і перспективність підготовки аспірантів в Університеті за процедурою «Котютель», а також відповідальність за міжнародні зобов'язання, які бере на себе Університет при підписання таких договорів, актуальною є необхідність врегулювання процесів та унормування процедури атестації здобувача для присудження ступеня доктора філософії (зокрема і з урахуванням певних нормативно-правових аспектів та міжнародного досвіду щодо вирішення колізій, пов'язаних із відмінностями вимог освітньо-наукового законодавства окремих країн), а також створення належних

інформаційно-адміністративних умов для сприяння таким ініціативам на рівні Університету і держави в цілому.

Зважаючи на вищезазначене, Вчена рада Університету **ухвалює:**

1. Доповідь проректора з наукової роботи Толстанової Г.М. "Результативність впровадження подвійного керівництва аспірантами, що здійснюється на підставі договорів між Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та іноземними закладами вищої освіти" взяти до відома; обговорити її на засіданнях кафедр і вчених рад факультетів/навчально-наукових інститутів Університету.

Відповідальні: декани факультетів/директори навчально-наукових інститутів, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 06.07.2022 р.

2. Ініціювати перед Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти врегулювання процедури атестації здобувачів ступеня доктора філософії, підготовка яких в аспірантурі здійснювалася за Котютеlem, із внесенням відповідних змін до чинного Порядку присудження ступеня доктора філософії.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., вчений секретар НДЧ Караульна Н.В., завідувач відділу аспірантури та докторантури Ткачук А.О.

Термін виконання: до 30.09.2022 р.

3. Розробити та затвердити Порядок атестації здобувачів ступеня доктора філософії для аспірантів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, підготовка яких здійснюється за Котютеlem, з урахуванням норми щодо видачі двох дипломів за процедурою одного захисту в разі його проведення в іноземному ЗВО-партнері.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., вчений секретар НДЧ Караульна Н.В.

Термін виконання: до 30.09.2022 р.

4. Адаптувати розділ Академічної довідки аспіранта «Інформація про академічну мобільність» та передбачити внесення інформації про навчання за договором «Котютеlem».

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., вчений секретар НДЧ Караульна Н.В., завідувач відділу аспірантури та докторантури Ткачук А.О.

Термін виконання: до 30.09.2022 р.

5. З метою адаптації вимог іноземних ЗВО-партнерів щодо оформлення результатів дисертаційного дослідження та обсягів дисертації переглянути встановлені гарантіями ОНП підготовки аспірантів для окремих ОНП Університету мінімальні та максимальні обсяги дисертаційних робіт відповідно до специфіки галузі знань та/або спеціальності.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародне співробітництво) Смирнова К.В., завідувач відділу атестації кадрів вищої кваліфікації Ткачук А.О., декани факультетів/директори навчально-наукових інститутів, гаранті освіти-наукових програм.

Термін виконання: до 30.09.2022 р.

6. Створити інформаційний електронний ресурс щодо можливостей грантової підтримки подвійного керівництва аспірантами.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., завідувач відділу аспірантури та докторантури Ткачук А.О., начальник відділу міжнародного співробітництва Петюк Р.К., начальник ЮЦ Бойко Ю.В.

Термін виконання: до 31.08.2022 р.

7. Інформацію про хід виконання ухвали заслухати на засіданні ректорату у червні 2023 року.

8. Контроль за виконанням цієї ухвали покласти на проректора з наукової роботи Г.М. Толстанову.